

Inkomenspolitiek is een must

Steeds meer landelijke taken worden gedelegeerd naar gemeenten. De Wmo is een van de beste voorbeelden. Delegeren gaat doorgaans gepaard met financiële kortingen, onder het mom van dat het op lokaal niveau efficiënter en goedkoper kan. Het gevolg is dat een steeds groter deel van de gemeentebegroting bestaat uit zaken die Wmo-gerelateerd zijn. Logisch dus dat lokaal discussies ontstaan over de toekomstbestendigheid en financierbaarheid van zorg en welzijn.

Dit debat werd tot nu toe alleen landelijk gevoerd. De landelijke politiek heeft vele knoppen om aan te draaien. Wat wordt wel en niet vergoed? Wat zit er in een 'verzekerd pakket'? Wat zijn eigen bijdragen? Welke belastingmaatregelen worden genomen? Wie voert iets uit? Wie controleert dat?

Ook de lokale politiek discussieert steeds meer over toekomstbestendigheid en financierbaarheid. Hoe richten we zaken zo wijkgericht mogelijk in? Hoe stimuleren we samenwerking? Hoe zorgen we voor een ander evenwicht tussen formele en informele oplossingen? Op zich terechte vraagstukken, waar veel winst te boeken is. Toch snap ik wel dat bestuurders op zoek zijn naar meer knoppen om aan te draaien.

Voor de zomervakantie was er in de (vak)media veel te doen over een gemeente die voorstelde dat mensen met een hoog inkomen zelf huishoudelijke zorg zouden betalen, terwijl mensen met een laag inkomen wel een gemeentelijke vergoeding zouden behouden. Zo ongeveer iedereen viel over deze gemeente heen. Op juridische gronden is het voorstel inmiddels teruggenomen. Het debat is daarmee doodgeslagen. Ik vind dat jammer.

Gemeenten zijn verplicht om te zorgen voor een sluitende begroting. Nu de vraag toeneemt en budgetten krimpen, moeten gemeenten maatregelen nemen. Ik vind het terecht dat zij bekijken wie wat het hardste nodig heeft en wie eventueel alternatieven tot zijn beschikking heeft. De discussie slaat helaas dood met het argument 'Gemeenten mogen geen inkomenspolitiek voeren, dat recht is voorbehouden aan de rijksoverheid.' Als dat standpunt het uitgangspunt is, ontstaan onwenselijke situaties. Kijk maar wat gemeenten op dit moment doen om de kosten in de klauwen te houden. Ze sluiten buurthuizen. Ze stimuleren via aanbestedingen soms onverantwoord lage prijzen voor diensten en daarmee

een lagere kwaliteit voor iedereen. Ze dwingen mensen te verhuizen in plaats van woningen aan te passen. Ze schrappen subsidies voor maatschappelijk nuttige en wenselijke voorzieningen en activiteiten, met als gevolg een stevige sanering in bijvoorbeeld het welzijnswerk. Het zijn stuk voor stuk voorbeelden van maatregelen die gemeenten juridisch uiteraard mogen nemen, maar die maatschappelijk gezien veel pijnlijker en onwenselijker zijn dan het voeren van inkomenspolitiek. We zitten helaas in een tijd waarin we moeten kiezen tussen kwaden. Bij decentralisatie van taken hoort decentralisatie van beleidsvrijheid. Gemeenten kennen tal van interne besluitvormingsprocessen, met inspraak, invloedrijke adviesclubs, en eens in de vier jaar de 'afrekening' via de stembus. Laat via die wegen het debat gevoerd worden en besluiten genomen worden, die uiteraard goed doordacht moeten zijn en waarbij ook rekening gehouden wordt met bijvoorbeeld stapelingen van eigen bijdragen. Maar gun gemeenten tegelijkertijd een groot palet van sturingsmogelijkheden. Wie steeds meer decentraliseert, moet ook het voeren van lokale inkomenspolitiek toestaan.

Bij decentralisatie van taken hoort
decentralisatie van beleidsvrijheid